

BOŞLUĞUN ŞIFALANDIRICI GÜCÜ

JAMES LOW

20 EYLÜL 2013-TALLINN/ESTONYA

Vivian Bohl tarafından yazıya döküldü.

James Low ve Barbara Terris tarafından revize edilip düzenlendi.

Türkçe Tercüme Mustafa Mert Çelebi tarafından Nisan 2020'de hazırlanıp
14.08.2024'te yenilendi.

Metnin sonunda **Kalp Sutrası** ve **Mücevher Bulut Sutrası** tercümelemi mevcuttur.

İÇİNDEKİLER

Beş Skandha bileşimsel faktörler	4
Dingin ve berrak içgörüyü geliştirmek.....	5
Mahayana'daki vurgu kayması.....	7
Saplantıyı salıvermek yaratıcılığı özgür kılar	11
Yalnız hisseden egodur.....	13
Varsayımlarımızı asacak bir kanca yoktur	14
Asla kurumayan pınar.....	14
Kalp Sutrası.....	16
Mücevher Bulut Sutrası.....	18

Budizm uyanışa giden birçok yol sunar. Neden uyanışa? Bizlerin ayrı bireyler, fani varlıkların dünyasında yaşayan fani varlıklar olduğumuzaldanışından uyanışa.Bu uyanışa niçin ihtiyacımız var? Çünkü bu kendimizi doğum, yaşlılık, hastalık ve ölümün ıstıraplarından özgür kılmanın tek yoludur. Bu neden böyledir? Çünkü sözde ayrı bir varlık olarak doğuşumuz oluşumuzun hakiki zeminiyle mevcut olmamamızdan ileri geliyor. Peki ya bizleri bu şekilde mevcut olmaktan alıkoyan şey nedir? Şu anda anbean hem hayatın gerçekte nasıl olduğunu reddetmekte, hem de eş zamanlı olarak hayatımızın gerçeği olarak ele aldığımızaldanık sanrılar üretmekteyiz.

Bununla ilgili ne yapabiliriz? Kendimizi nasıl aldattığımızı görmeyi öğrenebilir ve hakikatin ışığının hakiki vaziyetimizi aydınlatmasına izin vermeye başlayabiliriz. Bu bir rüyadan uyanıp, bir rüya görmüş olduğumuzu anımsamaya benzer.

Bunu yapmaya nasıl başlayabiliriz? Öncelikle şu anda olan biteni anlamak için istifade ettiğimiz aldatıcı inançlarımızı sorgulamalıyız. Ardından bu yanlış inançların çözülmesine izin verdiğimizde görüngünün sade hakikatinin ifşa olmasına müsaade edecek uzay (açıklık) kendisini gösterecektir. Böylece yorumlayıcı kavramlarımızın peçesi incelirken, deneyimlediğimiz her şey taze ve parlak bir hale gelecek, duyularımız dolaysızlaşacak ve alıklaştırmacı (donuklaştırmacı) bilincimizin kabuğu bakir farkındalığı gün yüzüne çıkarmak üzere soyulacaktır. Peki ama nedir bu bakir farkındalığın farkında olduğu şey? Onun farkında olduğu şey bel bağladığımız (dayandığımız) tüm sözde gerçekten var olan şeylerin gerçek bir varoluşa sahip olmadığıdır. Onlar öz-varoluştan, bireysel özden yoksundur. Onların kişisel (kendi) kimliği bir serap misali bir yanılsamadır. Onlar aslında boşluğun parlaklığının gösterimidir. Bununla birlikte tıpkı ortaya çıkardığı her şey gibi farkındalık da belirleyici bir kendilikten yoksundur (boştur).

Boşluk Mahayana Budizm'inin sonsuz kapsayıcı görüşünü ifşa eden radikal bir metin olan Kalp Sutrasi'nin kalbidir. Bu metin bizleri hayatlarımızın gerçeğine uyanmaktan alıkoyan konforlu varsayımları yok etme manevi geleneğini takip etmektedir. Bu gelenek Budizmin serimlenmesinde merkezi nitelikte olup, Gautama Buddha'nın hayatında da belirgindir.

Gautama Buddha gençliğinde Siddhartha olarak biliniyordu. O babasının talimatlarıyla hayatın tüm zorlu şartlarından korunuyor böylece zevk ve sefadan başka hiçbir şey bilmiyordu. Bu onun oldukça kısıtlı bir yaşam görüşüne sahip olmasına sebep olmuştu. Ancak erken erişkinlik çağına geldiğinde ayrıcalıklı hayatının kayıtsız rahatlığını sorgulamasına sebep olan bazı olaylar Siddhartha'nın inançlarını sarsıntıya uğrattı. Zevk ve sefa odaklı evinin dışına çıktığında o, bir hasta, bir yaşlı ve bir de ceset ile karşılaştı (dört gözlem). Hayatın nasıl olduğuna dair tahayyül etmeye teşvik edildiği fanteziden ziyade hayatın olduğu gibiliği ile karşılaşmak onu, kendisini çevreleyen emniyetin sağlam bir temeli olmadığı gerçeğiyle yüzleştirdi. Çünkü zevk ve sefanın mahali olan kıymetli bedeni dahi incinmeye, hastalıklara, kazalara ve çürümeye açtı.

Bu meydan okuyucu deneyimler yoluyla Siddhartha şeylerin göründükleri gibi olmadıklarına dair bir anlayışa sahip oldu. Vaziyetler sıklıkla bizler için pek de aşikar olmayan sebep ve koşullara bağlı olarak kendilerini gösteriyorlar. Ancak deneyimimizi basitleştirmek için onları, sanki basitçe kendilerinden dolayı kendilerini gösteriyorlarmış gibi ele alıyoruz.

Siddhartha tüm ihtiyaçlarının çabasıca karşılandığı bir ortamda yetişmişti, çevresindeki herkesin onu korumak için etrafında fır döndüğü ve kendisini başına hiçbir müsibet gelmesine izin vermeyeceklerinden emin kıldığı hayatına rahatlık ve pürüzsüzlük hakimdi. Musibetlerden uzak olmak elbette hepimizin isteyeceği bir şeydir ancak hayat aslında çalkantılı ve rahatsız edici olduğundan onun deneyimlediği bu rahatlık hakikilikten yoksun bir yapaylıktan ibaretti.

Siddhartha zevk ve sefa rüyasından uyanışının şoku içerisindeyken kendisine ıstırabın sebebini aramak üzere evinden ayrılma ilhamını veren kutsal bir gezginle karşılaştı. O, şunu anladı ki, doğru olmayan şeylere kolaylıkla inanıyor ve hayatın nasıl olduğuna dair oldukça kısmi bir anlayış ile yetiniyoruz. Böylelikle Siddhartha dünyaya ilişkin aldanık anlayışımızı bir arada tutan yapıştırıcının doğasını keşfetmeye başladı ve gördü ki, bu, bilmezlik (hakikati görmezden gelme ya da farkındalıksızlık) ve bağlanmanın birleşik etkinliği idi: deneyimin dolaysızlığını ve deneyimleyenin açıklığını bilmeyerek (görmezden gelerek/farkında olmayarak) ben (kendimiz) ve diğeri (diğerleri) fikirlerine bağlanmaktayız.

Önce bir kavramı devralıyor ya da yaratıyoruz ve ardından da gelip geçici deneyimin bir motifini bu kavramla tanımlıyoruz (belirliyoruz). Bu yolla nesne ve bizim nesneye ilişkin düşüncemiz ortada

içkin bir öz varoluşa sahip olan gerçek bir şey olduğu hissiyatını (algısını) oluşturacak şekilde birleşiyor. Dahası, tanımladığımız (belirlediğimiz)/yarattığımız bu varlığı kültürel ve bireysel referans çerçevelerimize uygun değerlerle dolduruyoruz.

Örneğin, şu anda burada bir binanın içerisindeyiz ve bu yapıyı oluşturan parçaların bolca çimento ile nasıl bir araya getirildiğini görebiliriz. Çimento taşları yerinde tuttuğu müddetçe oda ve koridorların eksiz (yekpare gibi görünen) biçimlerini görmeye devam edeceğiz. Görünen biçimleri basitçe kendileri olarak görüyoruz. Onlar verilmiş görünüyor ve biz de onları bu şekilde ele alıyoruz. Karşılaştığımız her şeyi, insanları, hayvanları, nesnelere kendi içlerinde bir varoluşa (içkin bir varoluşa) sahip olarak ele alıyor, sebep-sonucu ve 'şeyleri' doğuran inşa edici çabanın tüm kanıtını görmezden geliyoruz (reddediyoruz). Oysa 'şeylerin' esası tabii değildir ve kavramlar ve yorumlamanın oyunu yoluyla tesis edilmiştir.

Bizler yorumlama ve anlam yapıları ya da motifleri üretiyor ve onlara, onların kendilerinden dolayı, kendi içlerinde ve kendiliğinden olarak var olduklarını hissedecek derecede inanıyoruz. Örneğin bir sanat galerisine gidip, renk ve biçimlerinden hoşlandığımız bir resim gördüğümüzde, kendimizi sanki resim bizler için canlanacakmışçasına, o resmin içine çekilmiş hissedebiliriz ancak aynı zamanda fırça darbeleri ve palet bıçağının izlerini de görebiliriz. Resim bu iki veçhenin (yönün) arasında gidip gelmektedir. O hem sadece olduğu şeydir hem de aynı zamanda kendisinin üretiliş etkinliğine dair bir tarihçe sunmaktadır.

Sanatçı resimi adım adım üretti. Renk üzerine renk verdi, kimi kısmını sildi, kazıdı, yeni baştan yaptı ve yavaş yavaş sonunda artık, bir sanatçı olarak eserinin tamamlandığını hissettiği bir noktaya geldi. Bizler resimlere baktığımızda onların görünürdeki şeylikleri, onların oldukları şey olduklarına dair hissedilen duyum tarafından aldatılmaya meyilliyiz. Buna karşın sanatçıların kendileri diğer sanatçıların yaptıkları işleri incelerken, onların nasıl üretildiği konusunda daha meraklı olma eğilimindedirler, çünkü onlar sanatın yapıtıdan ayrılamaz nitelikte olduğunu bilirler. Doğrusu sanat sıklıkla sanat nesnesinin yapıtıdan yoksun olduğu yanılsamasını yaratma becerisine dayanır. Bu yapıtının daha yüksek bir biçimdir.

İnsanlara ve şeylere ilişkin merak yoksunluğumuz hayret vericidir. Kendi kol saatimden örnek verecek olursam, ona karşı ilgim daha ziyade onun çalışıp çalışmaması ile alakalıdır. Onun içerisinde neler olup bittiği ile pek de ilgilenmiyorum. Çünkü tüm istediğim bu saatin kendisinden beklediğim işi gören bir saat olması. Onun sessizce ve etkin bir biçimde, kendisini kendi başına (koşullardan bağımsız bir şekilde) varmışçasına ele almama izin vermesini istiyorum. Ancak bir şeylerin ters gitmesi halinde o benim için bir baş belası haline gelecek, çünkü onu nasıl tamir edebileceğimi bilmiyorum. Merak ve anlayış eksikliğim tarafından meydan okunmak istemiyorum. Kendi varsayımlarımın rüyasında güvende olmak istiyorum. Dünyanın nesnelere basitçe onların olmalarını istediğim gibi olmalarını istiyorum. Başka bir şey değil. Saatimin nasıl çalıştığına dair bilmezliğim onu saati söylemek için kullanabileceğime ilişkin saftrik güvenim ile tatlı bir ahenk oluşturuyor. Bu demek oluyor ki saatin saat-liği tarafından uyutuluyorum ve beni bu uykudan uyanmaya zorlayabilecek problemler ile karşılaşmak istemiyorum. Günlük hayatımın nesnelere baktığımda, ne onlar tarafından sıkıntıya maruz kalmak ne de onlardan ilham almak istiyorum, çünkü onların "basit gerçekliğine", tüm eğitim ve yaşam deneyimimden ileri gelen görüşüme güven duyuyorum. Her şeyin ne olduğunu, ne işe yaradığını biliyorum ve bu yeterli. "Ben bir aptal değilim, bu saatin bir saat olduğunu biliyorum!"

Ancak, Siddhartha'nın anlayışına vardığı gibi, tam da bu güven yoluyla aslında aptal bir insan olduğumu ortaya koyuyorum, çünkü saati kendi varsayımlarımın gözünden görüyorum ve böylece nesnenin potansiyelinin sadece oldukça küçük bir parçasını açığa çıkarabilen kısıtlanmış görüşümün içerisinde hapsolmuş durumdayım. İçerisinde olduğum dünya bildiğim şeylerden yapılmış gibi görünüyor ve ben de bu bilgiye dayandığım (bel bağladığım) için dünyanın ve kendimin hakikatini deneyimleyemiyorum.

Dört bin yıl önce karşılaştıkları her şeyin nasıl yapıldığını bilen insanlar vardı. Bugünlerde hepimiz çok fazla nesneye sahibiz, tıpkı anlamadığımız yollarla işlev gören ve potansiyel işlevlerinin belki de sadece yüzde beşini kullandığımız cep telefonları gibi.

Bu budanın hakiki ilgisini işaret ediyor: kısıtlayıcı varsayımlarımızın içerisinde nasıl uyuya kalıyoruz ? Bu alıklık niçin bize oldukça çekici geliyor? Uyuyakalıyor ve öz-varoluşa sahip (içkin varoluşa/kendiliğinden varoluşa sahip) varlıklar rüyamıza kapılıyor. Dünyanın görünürde/sözde verilmişliğini bel bağlanabilir (güvenilir) ve sorgulamayı gerektirmeyen su götürmez bir gerçek olarak ele alıyoruz.

BEŞ SKANDHA BİLEŞİMSEL FAKTÖRLER

Gautama Buda'nın bu sorgulamaya ilişkin yanıtlarının ilk sunumu 'dharma çarkının ilk dönüşü' olarak bilinir. Burada o, görünüşlerin görünürdeki verilmişliklerinin onları oluşturan faktörlerin karşılıklı etkileşim oyununa dayandığını gösterir ve varlıkların onların görünen bütünlüğünü oluşturan belirleyici bir öze sahip olmadıklarını işaret eder. Varlıkların görünüşleri onun beş skandha bileşimsel faktörler dediği dinamik etkileşimden doğar.

Onun analizine göre ilk veçhe ya da bileşen, biçim ve rengi algılayışımızı işaret eden **biçim** ya da **biçim/duyumsamadır**.

Bir biçimin farkında olduğumuzda olumlu, olumsuz ya da nötr bir **hissiyat tonu** ortaya çıkar. Bu kendisi yoluyla tepkisel bir pozisyonlanma aldığımız ikinci bileşendir. Bir biçim görürüz ve beraberinde ona ilişkin ani bir hoşlantı, hoşlanmama ya da kayıtsızlık hissine sahip oluruz.

Üçüncü bileşen ise kendisi yoluyla, olanı, organize edici kategorilerimiz olarak kullandığımız erkek/kadın, beyaz/siyah vb. kutupluklara göre biçimlendirdiğimiz **algı/kavrama/yakalamadır**. Kavrayışımız/yakalayışımız görüngüyü motifler halinde gruplandırır ve bir çeşit bilinen-lik (biliniyormuş-luk) ve kestirilebilirlik duygusu üretir.

Bu yakalama/kavrama, ne gördüğümüze dair inancımızı besleyen yorumlayıcı bir ağ oluşturan dördüncü veçhe, **biçimlendirme/biçimlendirici eylem** kapasitemizi etkinleştirir. Böylece, belirli bir 'nesneyi' yakalamamız/kavramamız ile birlikte birçok düşünce, birçok hissiyat zihnimize gelerek şimdiki zamanı geçmiş zaman ile bağlantılandırır, karşılaştırma-kıyaslama alışkanlığımızı etkinleştirir ve bizi yanıt vermeye hazırlar. Bu konsolide edici ilişkilendirmeler zihne istemli bir şekilde getirilmek zorunda değildir; aslında onlar sıklıkla tıpkı bir kuş sürüsü gibi hızla ve hep birlikte zihne üşüşürler.

Örneğin önümdeki masada plastik bir su şişesi var. Onun görüntüsü benim için ferahlatıcı çünkü bana konuşmam sırasında susuz kalmamam gerektiğini söylüyor. Şimdi eğer buaynı su şişesi, sıcak havada uzun bir yolculuk esnasında arabamda olsaydı, ondan içmek istediğimde zihnimde şu düşünceler ortaya çıkabilirdi; "**sıcak havada plastikten suya karışan kimyasallar suyu bir parça toksikleştirir. Bu nedenle belki de bu suyu içmemem gerekiyor. Ama susadım da.**" Daha önce bir yerde, birisinden işittiğim bu ihtiyatlı düşünce su şişesiyle benim aramda yeni bir ilişki yaratır. Öncesinde benim için sıhhat ve ferahlama hissi uyandıran bu su şişesi şimdi tam aksine bana kararsızlık ve güvensizlik hissi vermekte. Bu, ilişkilendirmelerin biçimlendirici gücüdür: 'nesne' zihnimde bu belirli anda, bu belirli biçimde yapılandırıldı ve bu belirli yapılandırılma biçiminden kaynaklanan bu belirli etkiyi yarattı. Nesnenin kendi içerisinde sabit bir değeri yok, onun benim için kendisini gösteren mana ve değeri ben ve çevremde işlev gösteren belirli faktörler ile birlikte ortaya çıkıyor. Bu biçimlendirme büyük ölçüde bilinç öncesine dayanır ve istemli değildir.

Mana motiflerde, motifler yoluyla ve motifler olarak üretilir. Motifler sınırlara sahiplerdir ve eş zamanlı olarak hem kapsayıcı hem de dışlayıcıdır: eğer plastik (kötü) ise cam (iyi) değildir. Mana farklı kategorilere, gruplara vb. yapılan tahsis ediliştten gelmektedir.

Herhangi bir şeyi, kendisini bir başka şey ile bağlantılandıran dil kullanımı olmaksızın basitçe kendisi üzerinden belirlemek/tanımlamak imkansızdır. Bu organize edici dördüncü faktör belirli 'varlıkların' oluşa geliyor gibi görünmesine yol açacak şekilde birlikte etkin olarak etkileşen tüm görüngünün biçimlendirici karşılıklı bağlantılılığıdır.

Beşinci bileşen kendisi yoluyla 'nesneyi' zihnimle tuttuğum ve ona dair bir karara vardığım **bilinç/kavrayıştır**. Bu daha büyük ya da daha küçük bir bilinçli dikkat ile olabilir. Bir şeyi bilmek dünyanın belirli belirlenebilir bir parçasını bilmektir ve bu 'bir-şeylik' ('bir-şey olma') niteliği bireysel bir varlığın mevcudiyetinin işareti olarak ele alınmaktadır. Bu kavrayışımız bizler için dünyanın bilinebilirliğini ve dünyanın bilicileri olarak kendi kudretimizi tesis eder. Benlik algımız için bel bağladığımız (dayandığımız) şeyin bu olması sebebiyle neler olup bittiğini çözemediğimizde endişeli ve hatta aptal hissetme eğiliminde oluruz.

Bu erken dönem Budist analizine göre dünyanın hem içsel hem de dışsal tüm görüngüsü bu beş skandha bileşimsel faktörlerin etkileşiminden veya bitişmesinden oluşmuş bileşimler olarak anlaşılabilir. Bu dünya görüşü meditasyon uygulamasının amacını bu motif biçimlenmesinin hız ve yoğunluğunun, görünenin olduğu gibi; öz-esastan yoksun gelip geçici, bağımlı bir motiflenme olarak görülebilmesi adına azaltılması olarak tayin eder. Buna uyanmak müdahaliyet ve rahatsızlığın azalmasını beraberinde getirir. Analizin bu seviyesinde bileşimin beş temel faktörü temel öğeler ya da kişinin bölünemez (indirgenemez) bileşenleri olarak ele alınır. Böylece kişinin 'kişiliği' boş bir yanılsama olarak ifşa olur. Ancak beş bileşimsel faktörler temel varlıklar (var olanlar) olarak görülür. Meselenin esasına daha fazla yaklaşmak için entelektüel analizden, meditasyonda kendisini gösteren doğrudan deneyime geçmemiz gerekiyor.

DİNGİN VE BERRAK İÇGÖRÜYÜ GELİŞTİRMEK

Meditasyon uygulaması sayesinde zihinsel işleyişinin hızını yavaşlattığında, dünyamızın bileşik biçimlerini bir arada tutan yatırım (işlemden geçirme) ve müdahaliyet yapıştırıcısını temizlemeye başlarsın. Bunun için kullanılan iki ana meditasyon uygulaması vardır, shamatha – nefes ya da herhangi bir sade dışsalnesneye odaklanma yoluyla zihni dinginleştirmek – ve vipassana – açıkca görmek, olanı yorumlama öncesindeki temel sadeliğiyle gözlemlemek. Bu yaklaşımlardan ilki dingin ve ikincisi de alışkanlığa dayalı varsayımları delip geçen berrak içgörüyü geliştirir.

İlk etapta sakin odaklanmış dikkat kulağa bizim yaptığımız bir şey, çaba yoluyla kendimizi geliştirebileceğimiz bir etkinlik gibi gelir. Bu görüş bizi irademizi harekete geçirmeye, açık bir niyet geliştirmeye ve bu niyeti dağılmaya dair kaçınılmaz eğilimimizin karşısında muhafaza etmek adına mücadele etmeye götürür. Ancak böyle bir çaba dinginliğe giden kolay yol değildir. Kendimi istemli bir şekilde sadece tek bir hal ile kimliklediğimde (özdeşleştirdiğimde) , diğer haller ya da potansiyellerimin doğal devinimi daima kendim olduğumu iddia ettiğim insanın yerini alma eğiliminde olacaktırlar. Rahatsızlığın yoksunluğu sağlanarak yüzeysel seviyede bir dinginlik tesis edilebilir ancak bu dinginliği korumak için ne kadar mücadele edersek edelim, dışsal ve içsel olaylar tepki ve devinim getirecektir.

Ancak derin değişmeyen dinginlik kapasitesi halihazırda içimizde mevcuttur – mevcut ancak özne ve nesnenin uyarılma ve dağılma alışkanlıklarını üreten ajite edici nabzı tarafından örtülenmiş durumdadır. Uyarılmamız avantaj aramaya odaklanma eğilimindedir; hoşlandığımız şeylerin daha fazlasını bulmak ve dezavantajdan kaçınmak; hoşlanmadığımız şeyden kurtulmak. Kendi dinginliğimizi gölgeleyen kendi etkinliğimizdir. Kendi yorumlamamız tarafından baştan çıkarılarak

karşılaştığımız her şeye karşılık olarak çekim, kaçınma ve kayıtsızlık zehirleri ile birleşiyoruz.

Dolayısıyla ihtiyaç duyduğumuz gerçek yol bir şey yapmaya çalışmaktan ziyade gereksiz ve faydasız uyarılma alışkanlıklarımızı salıvermektir. Egomuz hayatlarımızın draması içerisinde kendi başrolümüzü güvence altına almak için uyarılmadan istifade eder. Ego-benliğimiz geliştirmek için fazlasıyla çaba sarf ettiğimiz ego kimliğini korumanın bir yolu olarak dağılmaya doğru çekilir. Ancak çıkış basittir, kolay olmasa da; gevşe!

Dingin, odaklanmış bir dikkati geliştirdikten sonra açıkça görmek üzerine odaklanabiliriz. Bunu dingin dikkatimizi başımızın üzerine yöneltip, bedenimizi başımızdan ayak parmaklarımıza ve tekrar yukarıya doğru tarayarak ve bunu yavaş yavaş tekrarlayarak yaparız. Bu esnada bir noktada bir duyumun farkında oluruz, farz edelim ki omuzumuzdaki bir duyumun farkında olduk, onu nahoş bir şey olarak deneyimlediğimizde buna normal tepkimiz 'iddia etmek/ileri sürmek' olabilir; **"omuzum tutulmuş"** - ve bunun doğru bir algı olduğunu hissedebiliriz.

Bu bize olanın basitçe tanımlaması olarak görünebilir. Ancak aslında o görüngünün sade hakikatini ifşa etmekten ziyade gizleyen, yorumlayıcı bir vargıdır.

"Omuzum tutulmuş" düşüncesine ulaşmadan önce geçtiğimiz birçok aşama vardır. Sade bir olgu olarak fark ettiğimiz şey nedir? Burada bir iç algı olgusu, içsel duyumun gelip geçici bir tezahürü söz konusudur. O neye benziyor? Bunu söylemek zordur. Belki yırtılma, belki yanma ya da donukluk. Şu anda bedenimizde herhangi bir duyum hissediyor olabiliriz, onun dolaysızlığına iştirak ettiğimizde o mevcut ancak dilin sınırlarının ötesinde olan bir şeydir. Buna karşın bu kavranılamaz anı bir hikaye içerisine sarmalamamız halinde, onunla herhangi bir şey yapabilmemiz mümkün hale gelir. Şöyle düşünebiliriz; **"Sırtım tutulmuş, daha fazla egzersiz yapmalıyım. Bir osteopata gitmeliyim."** Gelip geçici bir olguyu "acı" vb. bir tabir uygulamak yoluyla sabitlediğimizde, onu doğrudan deneyimin akışından çıkartır ve onu, onun kalıcı bir problem olduğu duygusuyla işleriz. Bir 'şey' vardır ancak gerçek olarak görülen bu 'şey' aslında bir kavramdır. Bu soyut fikre dayanarak, bu bölgeyi tekrar tekrar taramamız esnasında kendisini gösteren ve ortadan kaybolan çeşitli duyumların tümünü 'acı' başlığı altında bir araya getirebiliriz. Gelip geçici duyular bu şekilde, kavramların bize aslında ne olduğuna dair hakikati söyleyebileceğine dair inancımız yoluyla tesis edilmiş asılsız 'gerçekliği' beslemek üzere kötuye kullanılır.

Şimdi hakkında konuşulacak belirli bir şeye sahibiz, çünkü gerçek ve diğerlerinin anlayabileceği şeylere dair konuşuyor gibi görünürüz. Aslında sadece isimler ve kavramlara dair konuşmaktayız çünkü aslında olanı dil ile ifade etmenin bir yolu yoktur. İnşa edici kavramları manalı bir şekilde uygulama kabiliyeti sosyal kimlik ve işlevimizin temelidir. Betimleme/tanımlama dünyası paylaşılan, gerçek ve ifade edilebilir gibi görünmektedir ancak deneyim dünyası kavranılamaz, garip ve efemeraldir. Bir arkadaşımız bize **"sırtım tutulmuş"** dediğinde bu sohbe katılabiliriz. Acıya dair konuşurken söylenebilecek birçok şey biliyoruz- bu sosyal bir yetenek, bir şeye atfedilmiş bir fikir, kavram veya isim üzerine, sanki o şeyin gerçeğini yakalamışçasına konuşmaya dayanan bir iletişim kurma yoludur. Ancak deneyimin hakikati daima ifade edilemez kalmaktadır. Yorumlarımız sosyal olarak uyarlanmış olup, bir paylaşılan değerler ve deneyim duygusu taşımakta ve bu yanılsama da hakiki olanı gizlemektedir. Arkadaşlarımızla konuşurken birisi **"Ooh, oww, aah"** deseydi bu manalı görünmezdi. Buna nasıl cevap verirdik? **"Ouh, ouh"**? Bu durumda aynı dünyada, dilin betimliyor/tanımlıyor gibi görüldüğü bir dünyada yaşıyor olduğumuza dair paylaşılan varsayımımızı kaybetmeye başladık.

"Dünyamız" dediğimiz şey işaretlerden inşa edilmiştir, daha fazla detaylandırma ve yorumlamayı destekleyen işaret edici kelimeler. Budist görüş bize bu işaretleri kullanmayabileceğimizi veya

onları kullanmaktan kaçınmamız gerektiğini söylemez , ancak tüm bunların bir dil oyunu, semiyotik ağdaki motiflerden başka hiçbir şeye gönderme yapmayan asılsız biçimlenmeler üreten içkin olarak boş işaretlerin bir etkileşim oyunu görmeliyiz. Dil kullanımımız gerçekten var olan nesnel varlıkları betimlemez/tanımlamaz çünkü böyle 'şeyler' aslında yoktur. Dil daha ziyade sonsuz bir söyleşi içerisinde yine dile hitap eder ve sonsuzca yeni bileşimler, manalar, içerisinde bir süreliğe ikamet edilecek yeni yanılısma sarayları üretir. Şeylerin görünüşü asılsız ancak ayartıcıdır.

Dolayısıyla vazife görünüşün asılsız niteliğini – onun etkili ancak özden, öz-esastan yoksun olduğunu – görmek ve ardından 'şeyler' dünyasına katıldığımızda dahi bu berraklığı korumaktır. Tüm bu çok sayıdaki oluşturuç faktörün etkileşim hızını düşürerek, deneyimin temel anlamların yapı taşlarına dönüştürülmeleriyle görünürde gerçek varlıkların nasıl ortaya çıktığını görmeye başlayabiliriz. Ancak dinginlik ve içgörü uygulaması yoluyla elde edilen bu pek yavaşlık, alışkanlığa dayalı bir şekilde kendileri olarak ele aldıkları halleriyle diğerleriyle birlikte olmayı zorlaştırır. Çünkü böylece ayrıntıları araştırmaya fazla odaklanır, dünyada pek fazla bir şey yapamaz hale gelir ve dolayısıyla sosyal açıdan işe yaramaz insanlar oluruz.

Buda aydınlanmayı elde etmek için bu "dingin ve berrak" yaklaşımını kullanmanın dünyevi eylemler ile ilgilenen insanlardan oldukça farklı bir yaşam tarzını gerektirmesi sebebiyle takipçilerini keşişler ve rahibeler olmaya teşvik etti. Peki, bu "aydınlanabilecek" insanların sayısına bir kısıt getirmiyor muydu? Kutsal kişilerin doğrudan sosyal işlevlerinin eksikliği onların zaman içinde biriktirdikleri sembolik önemlilik ile gizlendi ancak bu sıradan insanlar ve yetkilendirilmiş keşiş ve rahibeler arasındaki karşıtlığı daha da yoğunlaştırdı. Buna rağmen, Buda'nın öğretisinin kapsayıcı doğası kadrini sadece münzevi bir elite değil tüm duyumsayan varlıklara gösterdi.

MAHAYANA'DAKİ VURGU KAYMASI

'Dharma çarkının ikinci dönüşünde' buda doğası fikrinin ayrıntılarına inilmiştir. Bu dönüş tam uyanıklık kapasitesinin halihazırda tüm duyumsayan varlıklarda mevcut olduğunu işaret eder ve böylece uygulamanın odağı bu noktada münzevilikten bilgelik ve şefkatin birliğinin geliştirilmesine kayar. Kalp sutrası ikiliğin hatalı görüşünün yapısökümünü ortaya koyar ve kendimiz de dahil olmak üzere tüm görüngünün doğmamış ya da boş hakikatine uyanmanın bilgeliğini açıkça gösterir. O, yüksek ve alçak, kutsal ve kutsal olmayan, ben ve diğerinin ayrılması ve tüm diğer ikili karşıtlıkların olan bitenin hakimi olduğumuz (olan bitenin kontrolümüzde olduğu) aldanişını besleyen konsolide edici şeyleştirici görüşe nasıl yol açtığını işaret eder. Yanılısamayı kavramanın aldanişi ürettiğini gördüğümüzde, bilgelige dair doğal kapasitemiz parıldar (kendisini gösterir). Bu bilgelik duyumsayan varlıkların kendi boş, açık hakikatlerine uyanmalarını destekler ve dolayısıyla en derin şefkatin kendisidir.

Yukarıda ele aldığımız beş skandha bileşimsel faktörler görüşü kendimiz ve çevremiz üzerinde bir hakimiyet ve düzen duygusu elde etmek adına kategoriler, kavramlar ve işaretler kullanma problem ya da hastalığımıza yönelik homeopatik bir yaklaşımdır. Beş bileşimsel faktörler tezahür eden deneyimimizin geniş çeşitliliğinin barındırılabilceği, düzenlenebileceği ve kontrol edilebileceği bir meta-kategori oluşturur. Dolayısıyla o kültürümüzün kategorize edici, organize edici sistemleriyle aynı yolla işlev görse de farklı bir niyete sahiptir ve böylece halen kavramlar ve işaretlere dayanmaya devam ederken ıstıraba karşı bir panzehir olmayı hedefler. Yine de özne-nesne etkileşimini düzenlemek için bu zihinsel araçlara bel bağlamak bizleri samsara'da tutar.

Dharma çarkının birinci dönüşündeki hastalık ve panzehirin yapısal benzerliği varoluşun temel bileşenleri olarak ele alınan şeylerin (skandhaların) gerçekliğini doğrular. Bu da özgürleşmeye giden yolun uzun ve yavaş olduğu anlamına gelir. Duyumsayan varlıkları beş bileşimsel faktörün bileşimleri olarak görmek vakit disiplin ve deneyim akışından ayırışmayı gerektirir.

Böylece berraklık elde etsek de, bu bağlantısallığımız, empatik uyumlanışımız ve insanlık halimiz olan katılımımıza mal olur. Buna karşın mahayana yaklaşımı görüngünün asılsız oyununu görmek için ihtiyaç duyduğumuz derinlik ve açıklığı sunar ve böylece kendimizi şeyleştirici inançtan sevgi ve şefkatli katılımcılığımızdan feragat etmeksizin özgürleştirmemiz mümkün hale gelir. Münzevilik (en erken yaklaşım) vaziyetimizin “ya bu ya da o” şeklindeki bir okumasından kaynaklanırken, ikiliksizlik görüşü (mahayana) bizleri “ikisi birden” yaklaşımına götürür.

Mahayana yaklaşımı - hem genel sutra biçimi hem de diğer özel alt kümeleri olan Chan, Zen, Tantra, Mahamudra, Dzogchen ve diğerlerinde – esas olarak panzehirsel değildir. Bu, hakiki deneyimimizin boş, doğmamış “varlık-olmayanlar” olduğunu (varlık-olmayanlardan oluştuğunu) ve deneyimleyenin de boş, doğmamış “varlık-olmayan” olduğunu gördüğümüzde şeyleştirmenin üzerinde biçimlenecek bir temeli olmayacağını işaret eder. Bu şekilde kendimiz de dahil olmak üzere tüm görüngünün asılsız doğası (tabiatı) aşikar olur. Böylece bilmezlik (hakikati görmezden gelme/farkındaliksizlik) olmadığına göre engeller de yoktur ve kazanç umudu ve kaybetme korkusundan azad olunmuştur. Bu Kalp sutrası'nın kendisinde çok açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bununla birlikte şunu hatırlamak önemlidir ki, metin (kalp sutrası) her ne kadar yanılısamanın doğasını ve etkinliksizliğin (ikiliksiz etkinliği salıvermenin) gerekli olan yegane şey olduğunu ortaya koymuş olsa da , yine de alışkanlığa dayalı kaygı ve şüphemiz itinalı aşamalı ilerleme dileğine tutunur ve boşluğa dair bu güven yoksunluğu bizleri aşılacak gerçek (sözde gerçek) engellerle karşılaşacağımız bir yolda mücadele etmeye götürür.

Kalp sutrası birinci ve ikinci dönüşlerin görünürde çatışan yaklaşımlarını bir araya getirir. Tüm varlıklar ve görüşlerin ortak temeli olarak boşluğu nazikçe vurgulayarak çatışma zeminlerini ortadan kaldırır. Metinde Shakyamuni Buda'nın yakın öğrencisi, saygıdeğer keşiş ve arhat Shariputra, dharma çarkının ilk dönüşünün temsilcisidir. İkinci dönüş olan mahayana ise bodhisattva Avalokiteshvara tarafından temsil edilmiştir. Metinde onlar, doğal hakikatin garantörü olan Buda Shakyamuni'nin meditasyonunun enerjisinden doğan yeni yolda bir araya gelmişlerdir. Shariputra sorular sormuş ve Avalokiteshvara da bu sorulara karşılık mahayana boşluk görüşünün berraklığını ortaya koyan yanıtlar vermiş, varlıkların kendisini gösteren deneyime anlam verebilmek/deneyimi anlamlandırabilmek (kavrayabilmek) için kullandıkları beş bileşimsel faktör (beş küme/beş skandha) ve tüm diğer kavramların aslında gerçek bir öz-esastan boş olarak (gerçek bir öz-esasa sahip olmayarak) içkin bir varoluştan yoksun olduğuna açıklık getirmiştir.

Varlıkların kimliğinin belirleyicisi olarak ele aldığımız farklılıklar kendilerine ait bir esasa sahip değildir – tüm görünüş boşluktan ayrılamaz. Var olmak ya da var olmamaktan yoksun olarak görünüşün zengin karmaşıklığı kendi içerisinde ve kendisinden boştur. Boşluk metafiziksel bir esas veya cevher değildir; o ben ve diğer kutupluğunu yapı sökümü uğratan ötekidir. Boşluk ikiliksizliğin zeminidir.

Dolayısıyla bu bakış açısına göre benlik yanılgısı da, şu anda içerisinde olduğumuz bu binayı çimentoyu çıkarıp, tüm ahşap ve taş parçalarını birbirlerinden ayırarak sökebileceğimiz gibi sökümü uğratabileceğimiz bir şey değildir. Bunun yapılması halinde, bu yapıyı oluşturan malzemeler sonrasında farklı türden yapılar inşa etmek adına farklı biçimlerde bir araya getirilebilirler, gerçek varlıkların varoluşuna dair inanç ve inşa etme etkinliğine dair bağlanma sona ermediği sürece bir biçim ortadan kaybolur ancak diğerleri ortaya çıkar.

Bölünemez (indirgenemez) özler olarak ele alındıklarında beş bileşimsel faktörler sonsuzca farklı kombinasyonlarla bir araya getirilerek deneyimlediğimiz sayısız varlık ve nesnelere yaratan farklı motifleri biçimlendiren yapı taşları olarak görünürler. Bu, onların gerçekten birbirlerinden ayrıldıklarında ve bir araya gelmelerine izin verilmediğinde daha fazla asılsız biçim

üretmeyeceklerini ve böylece tehlike ve ıstıraptan özgür olabileceğimizi işaret eder. Bu ilk dönüşün yaklaşımıdır. Ancak bu bileşimsel faktörlerin ayrılması ve etkinleştirilmeyişi halinde dahi varlıklar, esaslar, bölünemez (indirgenemez) özler zanları var olmaya devam ederler ve böylece problemin kökü tamamen ortadan kalkmaktan ziyade halinin altına süpürülür. Varlıklardaki içkin öz-tabiatın yoksunluğunu görmek görüngünün şeyleştirilmesini ortadan kaldırmaz.

Bundan daha radikal birşey gereklidir ve bu Avalokiteshvara'nın "Biçim boşluktur, boşluk biçimdir" dediğinde ortaya koyduğu görüştür. Bu görüş ile bir biçim gördüğümüzde ona herhangi bir şey yapmamıza gerek yoktur. Onun daha az tehlikeli veya daha bütünleştirilebilir olması için dönüştürülmeye ihtiyacı yoktur. Gerekli olan tek şey biçimi olduğu gibi, gökyüzündeki bir bulut misali, öz-tabiatından yoksun gelip geçici bir deneyim olarak görmektir. Ona fantezilerimizi yansıtmak yerine bunu yaptığımızda, kendileri de gerçek esaslı bir varoluştan yoksun olduklarından, bilmezlik, kavrama, örtülenme ve karmik hasletlerin tümünün saydamlıkları gün yüzüne çıkacaktır. Sadece bir inanç değil, doğrudan bir deneyim olarak bu görüşü yaşamanın berraklığı ile, nesneyi çözümlenmek (analiz etmek) zorunda değildir. Çünkü gördüğümüz nesne ayrı bir şey değil, boşluğun berraklığının ikiliksiz öz-ifşaasının parçasıdır. Özne ve nesne ayrılmaz ve boşluk ile ikilik içerisinde değillerdir.

Örneğin, şu anda yanımda küçük bir ağaç bulunuyor. Onun bir ağaç olduğu hepimiz için aşikardır. Ne görüyoruz? Bir ağaç görüyoruz. Hayır! Bir ağaç tabir ediyoruz! Olanı alışkanlığa dayalı ve aşına olduğumuz kendi zihinsel etkinliğimiz ile inşa ediyoruz. Ağacın ağaç-lığını ağacın içerisinde olan bir şey olarak ele aldığımızda "ağacın" oldukça hızlı bir şekilde bir araya gelen bir yorumlamalar dizisi bütününün tamamlanmış ürünü olduğunu anımsamıyoruz. İçkin varoluşa sahip varlıklar yanılışına nasıl yol açtığımızı çözümlenebilir (analiz edebilir), gerçek olarak görünen her şeyin temelini oluşturan inşa sürecini gözlemleyebiliriz. Kendi inşalarını yanılışına olarak görebildiğimizde şu apaçık hale gelir ki, hakikati örtüleyen her şeyi biz kendimiz üretiriz. İnşayı bırakmak kendimiz de dahil olmak üzere, karşılaştığımız her şeyin ilksel boşluğunun ifşa olmasına izin verir. Bununla birlikte tüm olgular gelip geçici olduklarından çözümlenmemiz (analizimiz) geriye dönük (retrospektif) ve soyutlamalarla alakalı olmaya meyillidir. Çünkü bizler görüngünün kendisinden ziyade görüngüye dair düşüncelerimizi dikkate almaktayızdır.

Analize bir varıyla başlar - "bu bir ağaçtır" - ve bu varlığa neyin zemininde ulaştığımızı incelemeye alırız; öncelikle, bir biçim ve renk gözlemlerim. Ardından ona karşı bir konumlanma-tepki deneyimledim: hoş, nahoş, nötr. Bu, nesnede içkinmiş gibi deneyimlediğim nitelik, içimde hissedilen bir "bundan hoşlandım" veya "bundan hoşlanmadım" duygumu uyandırdığı için beni gördüğüm şeye doğru çekti ya da ondan uzaklaştırdı. Kendisine karşı bir hissiyat tonu tepkisine sahip olduğum bir varlık ile ilişkilene olmuş olduğum duygumu arzu, öfke, kıskançlık, haset ve gurur gibi daha fazla çarpıtıcı duyguyu (kleshaları) uyandırdı.

Böyle bir araştırma "dışarıda" kendiliğinden/kendisinden dolayı var olan bir dünyanın nötr bir gözlemcisi olmadığını ortaya koyar. Gerçekten erişimimin olduğu tek dünya olan kendi dünyamdaki kendi deneyimimin üretilmesine derinlemesine bir şekilde müdahilimdir. Deneyimimin nesnelere üretilmesine bu şekilde müdahil olduğuma göre nesnenin ve "içeriklerinin" tıpkı nesne gibi aynı şekilde dinamik, bağımlı ve koşulsal olması sebebiyle kendimin de içkin bir varoluşa sahip olmadığı açıktır. Bir nesneye baktığımda, onu ondan hoşlantımı veya hoşlanmayışımı çıkararak görmem oldukça zordur. Orada saf bir nesne ve burada saf bir özne yoktur – bu birlikte-oluşumun(özne ve nesnenin birlikte-beliriminin) garip gerçeğidir. Nesne ve ben birlikte doğarız; bu anda birlikte ortaya çıkarız ve ne nesne ne de özne, onu belirleyen ve olduğu şey yapan herhangi bir ayrı öz-tabiatı sahip değildir. Yorumlamamız algımızdan ayrılamaz. Bu yaşanan anda çözümlenmeyi son derece zorlu kılar.

Deneyim neden ve koşullara bağlı olarak kendisini gösterir; bağımsız öznellik ya da nesnellik bir yanılışmadır. Nesnellik edebi bir klişe, bir imge ya da bir temaya benzer, o trajedi veya romantik komedi gibi bir usül ya da bir havadır – bundan fazlası değildir. Ne vakit dikkatimizi odaklasak, o

halihazırda tutumsal/davranışsal faktörler ile doludur ve bu da deneyimin belirli niteliklerini üretmektedir.

Örneğin bir bilim laboratuvarının fotoğrafına baktığında, oldukça titiz, düzenli ve temiz bir ortam görürsün. Personel koruyucu önlükler giymiştir ve derin bir ciddiyet hali hakimdir. Onlar bilim tiyatrosunu yaratmaktadırlar. Bu yapıların ayrıntılandırılması ve onların ürettiği dramatik ve öyküsel atmosfer için çok sayıda kaynak harcanıyor. Felsefecilerin dünyayı olduğu gibi gösterebileceklerine ya da ona dair pek bir bilgelik sunabileceklerine artık inanmıyoruz. Teologlardan tanrının gerçek varlığını kanıtlayabilmeleri konusunda umudumuzu çoktan kestik. Ancak halen bilimin hem nesnel olarak doğru hem de kişisel olarak manalı gerçek bir bilgi sunabileceğine inanıyor, onu gerçeğin ne olduğuna dair derin bir araştırma olarak görüyoruz.

Kalp sutrası'nın ana yönelimi gerçek bir öz-varoluşa sahip olan bir nesne ya da olgu aramaktaki aldanışı işaret etmektir. Bu mahayana görüşü, bir esasa sahiplermiş gibi görünen görünüşler ve onların boşluk hakikati, içkin öz-tabiatın yokluğu arasındaki temel çelişkinin yokluğunu gösterir. Burada 'hiçbir şey' boş bir hiçlikten ibaret değildir, çünkü boşluk kendisini deneyimlediğimiz biçimler olarak göstermektedir. Görünüşleri her ne kadar gerçek olarak deneyimlesek de onların içerisinde kendi içerisinde ve kendiliğinden var olan hiçbir şey bulamayız. Görünüş ve boşluk ikiliksizdir, onlar birbirleriyle ne aynı ne de farklıdır. Görünüş boşluğun görünüşüdür. Sadece bu, belgin, kavranamaz, tuhaf ve düşünce ve ifadenin ötesinde.

Sana "*Bu ağacın yaprakları mavidir*" diyecek olsam buna katılır mıydın? Hayır! Yapraklar yeşildir. Onların yeşil olduğunu nereden biliyoruz? Çünkü onlar mavi değil, kırmızı değil ve sarı da değildir. Eğer var olan tek renk yeşil olsaydı, evrendeki her şey yeşil olsaydı, yeşil kelimesinin herhangi bir anlamı olur muydu? Hayır. Yeşilin yeşilliği onun sarıdan, kırmızıdan ve diğerlerinden farklılığından gelmektedir. Dahası bazı renkler tamamlayıcı ve bazı renkler de kontrasttır, böylece her bir yaprağın özgül yeşili farklı renklerdeki duvar ve zeminlerin karşısında konumlandırıldığında farklı görünür.

Bu yeşili gördüğümüzde, bu özgül yeşil bu yaprakların içerisinde içkin olan bir şey gibi görünür, yaprakların kendi yeşillikleri ile yeşil oldukları bizler için açıktır; onlar yeşilliği tezahür ettirmektelerdir. Ancak aslında bu yeşillik yaprağın kendisinde içkin olan bir nitelik değildir. Bu yeşillik, yeşil olmayan diğer her şey ile ilişkisi içerisinde kendisini göstermiştir. Yaprığın yeşilinde tabii ya da içkin bir belirli yeşillik yoktur; yeşilliğin özgül niteliği üzerinde parlayan ışığın niteliği ve yoğunluğu ile değişmektedir. Işıktaki yeşil yaprak tarafından yansıtılmaktadır. Gördüğümüz yeşil ışığın potansiyeli ve yaprağın yüzey niteliği arasındaki ilişkidir. Dolayısıyla yeşillik her ne kadar yaprakta içkinmiş gibi görünse de yaprakta herhangi bir yeşillik özü yoktur. Bazı yapraklar üzerinde parlayan bolca ışığa sahiptir, bazılarının ışığı azdır ve bazıları da gölgededir. Farklı yerlerdeki yapraklar farklı görünürler. "*Ama buna takılman gereksiz, çünkü biliyoruz ki aslında onların hepsi yeşil! Nasıl göründüklerinin bir önemi yok.*"

İç içe geçmiş kavramlarımızın kuvveti sebebiyle her yaprağın yeşil, sadece yeşil olduğunun basit gerçeğine ilişkin bilgimize güvenç duyuyoruz. Bu doğru görünüyor – ancak bu görünüşlerin kendilerine dayanan bir hakikat değildir. Bu sözde gerçek bundan ziyade inanca, soyut bir kavrama bel bağlamaya, bir fikre, bel bağlanabilir bir işaret olarak "yeşil" mefhumuna dayanmaktadır. Gördüğümüz ne sadece kavramlarımızın işaret ettiği şey ne de basitçe nesnenin kendisidir. Görünüş çok etmenli, indirgenemez biçimde karmaşık ancak ani bir deneyimdir.

Özne ve nesne birbirlerinin içkin farklılığı ve ayrılığı yanılışmasını karşılıklı olarak yaratarak, birbirlerini karşılıklı olarak etkileyerek, birlikte ortaya çıkarlar ve bu şekilde öznelliğimin bana yapraklar hakkında hakikati söylediğine güvenebilirim. Böylece yaprakların tümünün yeşil olduğunu bildiğimde, tüm yaprakların yeşilin aynı tonunda görünmediğini görmesem dahi onların

ortak yeşilliğini yakalayabilirim/kavrayabilirim.

Alışlagelmiş “patrondan”, kavramdan, yorumdan ziyade önümüzdeki olan şeyin, görünüşün, hakiki olanın önceliğine odaklandığımızda, bu bakış ve görüş biçimi alışkanlığa dayalı zihinsel etkinliğimiz tarafından icra edilmiş detaylandırmayı dağıtır ve bu görmediğimizi görmemize yardımcı olur. Görme olarak ele aldığımız şey yansıtma, yorumlama ve varsayımdan ibarettir. Hem özne hem de nesne aslında boştur; onların esasına dair duygumuz, onların içkin gerçekliği aldatıcı zihinsel etkinliğimizce üretilmiş bir ufunettir. Gözlerimiz bize yeşilin çok fazla farklı tonunu gösterir. Ancak yorumlamamız sanki yeşillik açıkça tesis edilmiş gerçek bir öz ve ton farklılıkları koşullu, ikincil bir çevresel faktörmüşçesine **“onların hepsi yeşildir, farklı tonlar sadece ışığa bağlıdır der.”**

İster özne ister nesne olarak görünsün, tüm görünüşlerin belirleyici bir özden yoksunluğu Buda'nın shunyata, boşluk tabiri ile işaret ettiği şeydir. Shunyata boş, esastan boş (yoksun), özden ya da kendini onaylayan, kendinden var olan, kendini doğrulayan içkin bir öz tabiattan boş (yoksun) anlamına gelir. Yeşilin tüm yapraklarda eşit şekilde mevcut olduğunu ve onların birbirlerinden farklı görünüyor olmalarının bizlere önemli olan hiçbir şey söylemediğini söylediğimizde bu özcü bir okumadır. Bu görünüşlerin kendilerini gösterdikleri gibiliğini bir kenara bırakmak ve onların bize göründükleri gibi olduklarına inanmak manasına gelir. Fakat mevsim, günün saati, pencerelerin kirliliği, ışığın bu kirlilikler arasından süzülüyor oluşu ve tüm diğer faktörler her bir yapraktaki aynı yeşilliğin tabii gerçeğine karşı harici şeyler değildir. Yapraklar ve bitki bizden ayrı “şeyler” değildir. Onlar, şu anda, serimlenen hayatımız olan ikiliksiz deneyimin akışıdır.

Yine de bizler için tüm bu faktörlerin arıziliğine ve yeşilin yeşilliğinin esasen yaprakta saklı olduğuna inanmak normaldir. Bu inanç bizlere dünyamıza ilişkin güvenli bir bilme duygusu verir ve onun kestirilebilirliği duygusu da bununla birlikte gelir. Böylece deneyimimizin motiflenişi üzerinde bir derece kontrol ve hakimiyet sahibi olduğumuza güven duyabiliriz. Bu şehirde yaşıyorsan, bu şehirdeki yolları, bu şehrin sokaklarının nasıl işlediğini ve bu şehirde bir yerden bir başka yere gitmek için hangi otobüsleri kullanman gerektiğini biliyorsundur. Hangi otobüse bineceğini bildiğinde doğru hat numarasını gördüğün anda otobüse biniverirsin. Belki de o dün bindiğin otobüs ile aynıdır. Elbette o biraz farklı görünecektir, belki şöför, belki yolcular farklıdır. Bununla birlikte hasbelkader onlar aynı kişiler dahi olsa, belki de farklı kıyafetler giymekteler, farklı ruh hallerine ve farklı yüz ifadelerine sahiptirler. Bu karşılaştığımız şeydir. Ancak vaziyeti özcü bir okumayla ele aldığında şöyle söyleyebilirsin, **“Yine aynı otobüsteyim, otobüs ile ilgili düşünmemin bir gereği yok, sadece kitabımı okuyacağım.”** Bu yolla varsayımlarımız tıpkı tatlı bir ninni misali rüyalamamıza yardımcı olur.

SAPLANTIYI SALIVERMEK YARATICILIĞI ÖZGÜR KILAR

Kalp Sutrası, hem madhyamika boşluğun temelsel konumu görüşü, hem de yogacharya'nın yaratıcılığın fasılasız akışı görüşünün gelişmesinin yolunu açtı. Onların karşılıklı olarak birbirlerini canlandırması ise deneyimin dönüştürülmüş alanına tam olarak açılmaya izin vermeye odaklanan tantra yaklaşımını besledi. ‘Tantra’ kelimesi sürekliliği, şeyleştirme, parçalara ayırma ve yargılamadan azade deneyim akışının sürekliliğini işaret eder.

Örneğin, şu anda burada oturuyoruz ve eğer başlarımızı çevirir ve odanın bir köşesinden diğer köşesine doğru bakarsak, birçok farklı deneyim anı açığa çıkacaktır. Dünya kendisini ani ve eksizce göstermektedir. Ancak aynı zaman da gösteriminin ayrıntılarının irdelenmesine de açıktır. Hayatlarımız bu iki yönün iç içe geçmişliği ile dokunmuştur. İrdeleme veçesi, olanın ne olduğunu incelemek ve onun bizim için manalı olan kategorilere nasıl yerleştirilebileceğini

Saptamaya çalışmaya dayanır. Böylece görünüşler belirlenebilecek, isimlendirilebilecek, birçok kritere göre değerlendirilebilecek ve ardından inandığımız dünya modeline göre bir araya getirilecek ve düzenlenecek nitelikler yönünden görülür. Bu yön bizler için oldukça tanıdık ve egomuza verdiği aracılık duygusu sebebiyle hayli kıymet görmektedir. Bununla birlikte, deneyimin alanının verilmişliğinin tümü ile kendisini anbean gösterirken doğrudan olarak mevcut olmamızı gerektiren diğer yöne aşinalığımız son derece azdır. Bu ikinci yolu tam olarak izlememiz halinde tamamıyla katılım halinde olabileceğimiz ancak neler olup bittiğini nasıl bileceğiz? Deneyimimize dair nasıl açıklama yapabileceğiz? Onun hakkında konuşabilmenin zemini ne olacak? İkiliksizliğin sadeliği bu gibi soruların peşine düşmekle bulunmaz. Her şey buradadır ancak her “bir şey” kendi içerisinde ve kendinde hiçbir şeydir. Bu ikiliksizliğin yaşayan hakikati kavramsal olmayan meditasyon (meditasyonsuzluk) sayesinde gün yüzüne çıkar.

Kelimeler ve kavramların birbirlerine karşılıklı bağımlılığı ve birbirlerini karşılıklı geçerlemesi, kendimiz de dahil olmak üzere karşılaştığımız tüm görüngünün karşılıklı bağımlılığı ve karşılıklı geçerlemesine paralellik gösterir. Bir kelimenin kendisine anlam vermesi için diğer kelimelere ihtiyacı vardır. Bir anın kendisine anlam vermesi için diğer anlara ihtiyacı vardır. Ancak bu anlamların ikisi de kıyaslama ve karşılaştırmanın oyunu içerisinde işlev gören inşalar, göreceli gerçeklerdir. “Neler olduğuna” ilişkin yorumlamamız, eşyaya dair düşünme ve konuşmamız yaşanan deneyimin serimlenişinin parçasıdır. O meçhulden gelen nötr bir görüş değildir, o olan bitenin haricinde değil, dünyada diğerleriyle birlikte oluşumuzun bir parçasıdır. Konuşmak katılımcıdır; o ilişkilene jestleri oluşturur ancak ‘şeylerin’ gerçek bilgisini oluşturmaz. Dolayısıyla bu bakış açısına göre dil kullanımının (bundan ziyade) bağlam dışı varlığını sürdüreceği bel bağlanabilir hakikatler tesis etmek için kullanılması, bu kısa hayatın saatler ve yıllarını kolayca tüketen yanıltıcı bir uygulamadır. Bu nedenle yargılama ve yorumlama belki de olması gerekenden fazla kıymet görmektedir.

Mahayana bakış açısına göre aydınlanma, sadece neler olup bittiğinin yorumlanmış ayrıntılarına odaklanmak ve onlara ilişkin kanılarda bulunmaktan ziyade boşluğu kendisini gösterdiği gibi bilmektir. Böylece bilişsel yakalamadan, şeyleri kavramlar aracılığıyla kavramaktan berraklığın ifşaatı ve zihnin kendisinin yaratıcılığının dolaysızlığına/aniliğine doğru kayarız. Dolaysızlık/anilik hem sonsuz hem de kucaklayıcıdır; bilişsel yakalama her biri sonlu ve dışlayıcı olan varlıkların bilgisini üretmek adına kavramsal ayrıntılandırmadan istifade ederken, o çabasıza ikiliksizliği sergiler.

Tantra müzik, ilahi söylemek ve sesin diğer biçimlerini; mudra denilen el hareketlerini, duruşları ve bedeni temel alan diğer ifadeleri; renkleri, mandala biçimlerini, torma sunularını, gözler için çok sayıda farklı uyarımı; ve yaratıcı imgelemimizden sonuna kadar istifade eden çok sayıda farklı imgelemi bolca kullanır. Tüm bu araç ve uygulamalar dil ile vasf olunamaz açıklığın berraklığı ve her bir manalı ayrıntının özgüllüğünün eş zamanlı mevcudiyetini ifade eder. Böylece tantra Kalp Sutrası’nda açıkça ortaya konulan ikiliksizlik gerçeğinin vücut bulmuş deneyimidir. Böylece kişi ya da ego benliğine atfedilmiş merkezi konumun yapısöküme uğratılmasıyla yaratıcılığın uzayı gün yüzüne çıkar. Bu açık uçsuz bucaksızlığın doğrudan deneyimi “ben”, “benim” kendim”in organize edici işlevini merkezleştirir (merkezi konumundan alır).

Diyelim ki, bir t-shirt almak için alışverişe çıktın, mağazada yüz farklı türden T-shirt ile karşılaşabilir ve direkt olarak onlardan ellisinin berbat olduğunu söyleyebilirsin – Böyle bir şeyi kim giymek ister ki? Ben değil! Peki bu hızlı muhakemenin organize edici temeli nedir? Ben, benim değerlerim, benim kişisel tarihim. Bu markete gittiğimizde yanımızda götürdüğümüz şeydir. Bir markette binlerce çeşit yiyecek vardır. Gördüğün ve asla satın almadığın ne kadar şey var? Onları kim alıyor? “Benden başkası” dediğim kişiler. Dünya benim satın almadığım şeyleri satın alan

“benden başkaları” ile doludur. Bu temeldir. Her birimiz dünyanın merkezi, kendi dünyamızın merkezimizdir. “Benden başkalarının” yaşıyor oldukları ve bundan memnun gibi görünüyor olmaları olgusu sayısız dünyaların var olduğunu işaret eder. Bu dünyaların her birinin merkezinde bir duyumsayan varlık vardır ve onlar olmanın ne olduğuna dair gerçekten bilgi sahibi olabilmemiz mümkün değildir. Elde edebileceğimiz en fazla dil tarafından sağlanan imgeler: kendimiz olmanın neye “benzediğine” ilişkin kendi açıklamamız ve onlar olmanın neye “benzediğine” ilişkin onların açıklamalarıdır. Benzersiz özgünlüğümüze gevşediğimizde onun boşluğun bilgeliğinde, bir “şey” olmayan zihnimizin ışıltılı berraklığında köklenmiş olduğunu görürüz.

YALNIZ HİSSEDEN EGODUR

Sonsuz farkındalığın sonsuz tek başınalığı yalnızlık içerisinde değildir. Ancak öz-referanslı ego kolayca yalnız hisseder. O, izole olmaktan hoşlanmaz çünkü içgüdüsel olarak izolasyonun ölüm olduğunu hisseder. Ego bağımlı oluşum matriksinin, varlıklar yanılısamasının, tüm görüğünün karşılıklı etkileşiminin parçasıdır. Farkındalık, zihnin doğal berraklığı ise bir varlık olarak doğmamış ve dolayısıyla bağımsız ve incinmezdir.

Ego yanıltıcı bir yanılısamadır. O “ben kendimde ve kendimden dolayı varım” yalanının ileri sürülmesi ve buna bağlı olarak ıstırabımızın mahalidir. Egomuz “her şey bana bağlı” duygusundan kaçamaz ve böylece yalnız, güvensiz ve sorumlulukla yüklenmiş hisseder. “Eğer yanlış seçimler yaparsam hayatım zorlaşacak. Diğer insanları görüyorum, onlar mutlu hayatlara sahip görünüyorlar ve onlardan nefret ediyorum, onları kıskanıyorum. Bu adil değil! Niçin annem bana nasıl yaşanacağını söylemedi?” Bu şekilde tezahür ettiğimizi derinlemesine olarak görmek oldukça yararlıdır. Tüm dünya deneyiminin tarihsel olarak biriktirilmiş varsayımlar, değerlendirmeler ve yorumlayıcı yapılar kümenin aracılığıyla sağlanmış olduğunu idrak ettiğinde, benlik algının gerçek doğandan ziyade koşul ve şartlara bağlı bir motif olduğunu görebilirsin. Bunu gördüğünde paradoksal olarak basitçe olduğunu zannettiğin kişi olmanın kapsülleyici aldanışından özgürleşirsin. Rüyalarımızın asılsız doğasının farkında olduğumuzda uyanırız – ancak rüya benliğimizin olduğumuz her şey olduğuna (rüya benliğimizden ibaret olduğumuza) derinlemesine bir şekilde inanmayı sürdürdüğümüz sürece uyanmaya direniriz.

Ego kendisini varoluşa kancalar. O aslında boştur ve boşluktan başka bir öze sahip değildir. Bizi olduğumuz kişi yapan egomuzda içkin olan hiçbir şey yoktur. Ego bir meyil, böyleliğin hakikatinden uzak bir eğilimdir. Onun hakiki zemini boşluk ancak göreceli zemini ikilik, özne ve nesnenin gerçekten ayrı ve içkin olarak belirlenmiş olduğuna dair zandır. Egonun alametifarikası olan ben olmaya, belirli bir kişi olmaya dair hissedilen duyum, dışarıda benim için avantajlı ya da dezavantajlı olabilecek “bir şeylerin” de olduğuna dair paralel bir görüş üretir. Bu “bir şeyleri” kancalayarak, onları gerçek bir varoluşa sahip olarak ele alarak ve onları gerekli veya gereksiz olarak görerek, ego diğerini aslında kendi kişi olma duyumunun bileşenleri olan etkileşimli konumlanmalarını ayrıntılandırmak için kullanır. O ardından kendi motif repertuarından anılar, umutlar, fikirler ve benzerlerini kancalayabilir ve kendisini sadece bu olmanın sözde “hakikat” ve “verilmişliğinde” anbean oluşturabilir. Gelip geçici olanı kalıcı olarak almak ego alanının alametifarikasıdır.

VARSAYIMLARIMIZI ASACAK BİR KANCA YOKTUR

Her şeyin boş olduğunu doğrudan olarak görme yoluyla kendisini gösteren aydınlanma bizlere gördüğümüz nesnelere üzerlerine varsayımlarımızı asabileceğimiz için kancalarının olmadığını gösterir. Dahası biz, kendimiz de kancasızdır. Tüm kancalar imgelemimizin yansıtmalarıdır; onlar gökkuşağı ya da seraba benzeyen yanılsamalardır. Bizler kendimize kendimiz hakkında bir şeyler söyleriz. Bu söyleyiş, bazıları “özne” ve bazıları da “nesne” olarak görünen kavramların bu akışı, boş işaretlerin karşılıklı birbirlerini kancalama oyunu olarak sonsuzdur.

İşaretler imleyenler gibi, tüm bu düşünme ve konuşmanın bir şeye dair olduğunu işaret eder gibi görünürler – ancak aslında bu işaretler gerçek olan hiçbir şeye gönderme yapmazlar. İşaretler işaretlere gönderme yapar ve gökyüzünde saraylar yaratırlar. Onların gönderme yapıyor gibi göründükleri esaslı varlıklar aldanişını yaratan kendi inanç ve çabamızdır. Bir cırt cırtın birbirini tamamlayan yüzlerine benzer şekilde, özne ve nesne birbirlerini kancalar. Ancak bu kancalama kalıcı veya süregelen hiçbir şey yakalamaz. Tüm görünüşler kendilikten (benlikten) boştur (yoksundur), onlar boşluktan ayrılmazdır. Dolayısıyla bu boş işaretlerin boş oyunudur. Bel bağlanabilir bir şey aramamız halinde hayal kırıklığına uğrayacağız, çünkü esaslı olan hiçbir şey yoktur.

ASLA KURUMAYAN PINAR

Ancak bu hiçbir şey, eğer onunla kalırsak, eğer kendimize o olma izni verirse – çünkü bu kim ve ne olduğumuzdur – kendisini bir kornikopya, asla kurumayan bir pınar olarak gösterecek ve şefkatli boş gösterimin akışı fasılasız olacaktır. Bu bilgelik ve şefkatin ayrılmazlığıdır. Bilgelik görmek, esaslı bir temelin, hiçbir görünüşün kendisine için bir esasının olmadığını görmektir. Bu her ne kadar hikaye anlatırsak anlatalım hiçbir şey’e dair pek fazla bir şey bilmediğimiz anlamına gelir.

“Hakkında bilmek” bir aldaniştir. Çünkü bu, biz hakkında bilmeye başlamadan önce var olan bir şeyin olduğunu ileri sürer. Ancak aslında hakkında bilinecek hiçbir şey - kendi içerisinde ve kendinden gerçek olan hiçbir şey - olmadığına göre “hakkında bilmek” esasında hakkında bilgi edindiğimizi düşündüğümüz şeyi yaratma sürecidir. Bunu görmek bir hafiflemedir çünkü bu her vaziyetin açık potansiyelini baştan kapalı kılan yargılarımızın, ön yargılarımızın ve eminliklerimizin boşluğu ya da yanıltıcı tabiatını gösterir. Açık potansiyelin bu şekilde baştan kapalı kılınması bizleri dar zihinli ve bağınaz, aldanişına dayalı ciddiyet ve kesinlik tarafından ele geçirilmiş hale getirir. “John’un nasıl birisi olduğunu biliyorsun...” Bu gibi lezzetli dedikoduların başlangıç noktası John denilen, John’un John-luğunda ve John’un John’luğu olarak bilinebilir bir kişinin var olduğuna dair anlaşmamızdır. John’un kim olduğunu bildiğimize nasıl güvenç duyabiliyoruz? “John” dediğimiz şeyin bir potansiyel olduğu gerçeğini görmezden gelerek. John belirli bir tezahür mahaline verilen bir isimdir. John vaziyetlere göre tezahür etmektedir ve bu sonsuz potansiyel yekünleştirmenin ötesinde olduğuna göre, onun toplamını bilmek mümkün değildir.

Bu, kendi isimlerimizce gönderme yapılan şey için de geçerlidir – o belirlenebilir ve bilinebilir bir varlıktan ziyade bilinemez ancak daima ifşa olan potansiyelin bir mahalidir. Yine de, sıklıkla bilinebilir ve kestirilebilir olma noktasında diğerlerinin baskısına maruz kalmış hissedebiliriz, onların kim olduğumuza dair imgesi bakımından bel bağlanabilir (güvenilebilir) olmadığımızda, onların dünyasını sarsıyor gibi görünürüz. Kişileri kutucuklarda tuttuğumuzda onlara karşı olan konumumuzu bilebiliriz. Bunun aşırı biçimi devletin her bir vatandaşının kim olduğu, ne olduğu ve hangi değerde olduğunu bildiğini farz ettiği totaliter rejimlerin yapısıdır ve yekün belirleme/tanımlama kati vargılara yol açmaktadır: “Sen bu olduğun için bundan daha fazlası

değilsin, sana ihtiyacımız yok ve dolayısıyla ölmelisin.”

Boşluğa uyanmak dünyamızı oluşturan gelip geçici görünüşlerin üzerine serdiğimiz inşaların (kavramsal yapıların/kurguların) geçersizliğini görmek manasına gelir. Bu, bu inşaların boş, asılsız tabiatını gördüğümüzde ortada hiçbir şey kalmayacağı anlamına gelmez. Bu durumda mevcut olan şey, şeyleştirilmiş ve şeyleştirici kavramların çer çöpünden özgürleşmiş uzayda fasılasızca kendisini gösteren deneyim alanının canlılığıdır. Kalbin uzayı açıldığında ve onun doğal berraklığı görüşümüzü aydınlattığında, her şeyi görebilir ve her şeyi kabul edebiliriz. Bu olduğunda ikiliksizlikte yaşarız, çünkü artık ayrılık yanılması yoktur. Bu kavramlar, semboller ve eklenmiş mananın tüm biçimlerinden azade, dolaysız farkındalığın çıplaklığıdır. Kendi içinde tam olarak o, yapay eklentilere veya kendisini “geliştirmeye” yönelik çapraşık teşebbüslere ihtiyaç duymaz. Böylece bütünden ayrılmaz olmakla şifalanırız.

Kalp Sutrası bizleri burada olana açık olmaktan alıkoyan varsayımlarımızın yapı söküme uğratılması, gevşetilmesi veya bırakılması yönünde cesaretlendirir. Böylece boşluk ve gerçek esas arasındaki orta yolun doğrudan ifşaati mümkün hale gelir. Bu durumda, gerçekten gerçek olduklarına inanarak şeylere yapışmaz ya da koruyucu bir alan, bir yalıtılmışlık veya sakınma geliştirmeye çalışmaz, bunun yerine rahat, açık ve mevcut kalarak, tezahür eden mevcudiyetimizin kendisini gösteren ikiliksiz alanın içerisinde kendisini kullanışlı ve uyumlu bir şekilde biçimlendirdiğini keşfederiz.

Bu spontane doğaçlama egodan gelmez ve dolayısıyla doğal olarak öz-referanslı tarafgirlikten azadedir. “ Biz” (ego) yolumuzdan çekildiğinde, biz (farkındalık) an içerisinde uygun olanı çabasızca (kendiliğinden) sergileyecektir. Bu uygunluk alanın sonsuzluğunda köklenmiştir ve dört etkinlikten herhangi birini sergileyebilir, bu dört aydınlanmış etkinlik (las bzhi) yatıştırma (hastalığı, engelleri, zihinsel örtüleri ve bilmezliği/farkındaliksizliği/cehaleti), çoğaltma (erdem, bolluğu ve bilgeliği), tesir altına alma (üç alemi) ve yok etmedir (“içsel” ve “dışsal” olumsuz kuvvetleri).

Böylece ego deneyim akışının bir parçası olmayı kabul ettiğinde (ayrı benlik yanılması salıverildiğinde), sezgisel farkındalığımızın alanın topolojisinin çok sayıda katman ya da konturunu spontane olarak yanıtladığını görürüz. Bu şekilde devinimimiz açıkça alanın, onun bütünlüğünün içerisindeki (hizmetindeki) bir parçasıdır ve kendisini gösteren deneyim motiflenmesinin vaziyetine göre bağlantılayıcı veya yıkıcı olabilir. Dolayısıyla kendi kişisel tarihimiz içerisindeki ve üzerindeki saplantımızdan gevşediğimizde (onu salıverdiğimizde) çeşitli ego biçimlenmelerimizin çok ötesindeki bir potansiyele açılırız.

Kalp Sutrası bizleri kendi bilindik alanımızda tutan sabitlenmişlik kilidini açmak için çok faydalı bir araçtır. Katı belirleme (kimlikleme) – bu ister kendimizi, ister çevremizdeki diğer insanları ve nesnelere belirleme (kimlikleme) biçimimiz olsun – çözüldüğünde, bu açık potansiyele ya da tüm varlıkların faydası için kendisini gösteren kaynakların zenginliğine erişmemize izin verir. Böylece ellerimizi ve zihinlerimizi dolu tutup, anılar, planlar ve kimliğimizin temeli haline getirdiğimiz tüm diğer şeyleri taşımak yerine, açık eller ve açık kalplerle yaşarız.

Belirli bir “şey”lerimizi salıverdiğimizde artık belirli bir “şey”e sahip olmayız ancak paradoksal olarak şimdi bizim için her şey ulaşılabilir. Kendimizi daha az belirledikçe, bizleri bekleyen daha fazla ve daha fazla kaynağa erişebilir hale geliriz.

Beni buraya davet ettiğiniz için teşekkür ederim. Umarım bunu bir şekilde ilgi çekici bulmuşsunuzdur.

KALP SUTRASI

Kusursuz Özgürleştirici Aşkın Bilge Ayrımsamanın Kalbi

Hint dilinde: Bhagawatiprajnaparamitahridaya. Tibet dilinde: bChom-IDan-'Das-Ma Shes-Rab-Kyi Pha-Rol-Tu Phyin-Pa'l sNying-Po.

Şöyle işittim ki, bir vakit Bhagawan keşişler ve bodhisattvalardan oluşan büyük bir sangha topluluğu ile birlikte Rajaghira'daki Akbaba Zirvesindeydi.

Bu vakit Bhagawan 'Derin aydınlanma' olarak bilinen ve görüngünün tabiatını/doğasını ayrımsayan meditatif halin içerisinde düzlükle ikamet etmekteydi.

Bu vakit büyük bodhisattva Arya Avalokiteshvara, sayesinde beş bileşimsel faktörün (skandhaların) doğal boşluğunu gördüğü, aşkın bilge ayrımsamanın derin uygulaması içerisinde berrak bir gözlem (hakikatin tabiatına/doğasına ilişkin) halindeydi.

Ardından, Shariputra Buda'nın kuvveti ile Boddhisattva-mahasattva Arya Avalokiteshvara'ya şöyle söyledi, "Aşkın bilge ayrımsamanın derin uygulamasını takip etmek isteyen iyi aile çocukları nasıl talim yapmalı?"

Bunun üzerine Bodhisattva-mahasattva Arya Avalokiteshvara ona şu cevabı verdi;

"Shariputra, aşkın bilge ayrımsamanın uygulamasını takip etmek isteyen iyi aile çocukları tarif edeceğim şekilde derinlemesine olarak bakmalı, böylece bileşimin beş faktörünün (skandhaların) doğal olarak içkin bir öz-tabiatından yoksun (boş) olduğunu görmelidir.

Biçim boştur. Boşluk biçimdir. Boşluk biçimden farklı değildir. Biçim boşluktan farklı değildir. Aynı şekilde hissiyatlar, algılar, biçimler ve bilincin tümü de boştur.

Böylece Shariputra, tüm görünüşlerin kendileri boştur. Onlar işaretler ve kavramlardan azadedir. Onlar doğmamış ve bitmek tükenmek bilmezdir, onlar lekelerden ve lekelerden özgürlükten, azalma veya tamamlanmadan yoksundur.

Dolayısıyla, Shariputra, boşluk biçimden yoksundur, hissiyattan yoksundur, algıdan yoksundur, biçimlenmeden yoksundur ve bilinçten yoksundur ; gözden yoksun, kulaktan yoksun, burundan yoksun, dilden yoksun, bedenden yoksun, zihinsel etkinlikten yoksun; biçimden yoksun, sestenden yoksun, kokudan yoksun, tattan yoksun, duyumsamadan yoksun ve düşünsel etkinlik nesnelere yoksundur. Boşluk görme alanından ve zihinsel etkinlik alanı da dahil olmak üzere tüm diğer duyuların alanlarından yoksundur/özgürdür.

Boşluk bilmezlik (hakikati görmezden gelme/farkındalısızlık) ve bilmezliğin (hakikati görmezden gelmenin/farkındalısızlığının) ortadan kaldırılmasından ve yaşlılık ve ölüm ile yaşlılık ve ölümün ortadan kaldırılması da dahil olmak üzere bağımlı oluşumun tüm on iki faktöründen yoksundur/özgürdür. Aynı şekilde boşluk ıstırap, ıstırapın sebebi, onun ortadan kaldırılışı ve onun ortadan kaldırılmasına giden yoldan da yoksundur/özgürdür. Boşluk doğal hakiki bilmeden, ermekten (aydınlanmaya) ve aynı zamanda ermekten de yoksundur/özgürdür.

Dolayısıyla Shariputra, elde edilecek hiçbir şey olmadığı için bodhisatvalar aşkın bilge ayrımsamaya dayanır/bel bağlar ve örtülemelerden yoksun/özgür zihinleriyle ikamet ederek korkusuzdurlar. Aldanış alanından tamamen göçmüş olarak onlar nirvana'nın tam özgürleşmesine ulaşmışlardır.

Üç zamanın tüm Budaları da aşkın bilge ayrımsamaya dayanır ve böylece eşsiz, kusursuz uyanış ile tamamen aydınlanmış budalardır.

Buna bağlı olarak aşkın bilge ayrımsamanın bir mantrası vardır - büyük farkındalığın mantrası, emsalsiz mantra, dengelenmemiş olanı dengeleyen mantra, tüm ıstırabı tamamen arıtan mantra - bu bir aldatmaca değildir. Onun doğru olduğunu kendin görebilirsin.

Aşkın bilge ayrımsamanın mantrasını söyle:

TADYATHA OM GATE GATE PARAGATE PARASAMGATE BODHI SVAHA

Bu yolla,gitti,gitti,öteye gitti, tamamen öteye gitti. Uyandı – olduğu gibi!

İşte Shariputra, bir bodhisattva-mahasattva bu yolla talim yapmalıdır aşkın bilge ayrımsamada.”

Ardından Bhagawan içerisinde düzlükle ikamet etmekte olduğu derin meditatif halden çıktı ve şöyle söyleyerek övdü Bodhisattva-mahasattva Arya Avalokiteshvara'yı;

“Çok iyi, çok iyi. İyi aile çocuğu, o böyle, o böyle, aşkın bilge ayrımsama tam da gösterdiğin gibi uygulanmalı. Tüm Tathagatalar bundan sevinç duyacaklar.”

Bhagawan böyle dedi ve sonrasında saygıdeğer Shariputra, Bodhisattva Avalokiteshvara ve onların eşlikçilerinin tümü, tüm tanrılar, insanlar, kıskanç tanrılar, yerel tinler ve diğerlerinin tümü büyük bir sevinç duydu ve samimi bir şekilde Bhagawan Buda'nın konuşmasına hamd etti.

“Kusursuz özgürleştirici bilge ayrımsamanın kalbi” burada sona ermiştir.

1978 Yılında C.R. Lama ve James Low tarafından çevrildi.

2013 Yılında James Low tarafından revize edildi.

Türkçe Tercüme Mustafa Mert Çelebi tarafından Nisan 2020'de hazırlanıp

14.08.2024'te revize edildi.

འཕགས་པ་དགོན་མཚན་སྤྱོད་ལྷན་ཁྲིམས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལྷན་པོ།

'phags pa dkon mchog sprin ces bya ba theg pa chen po'l mdo

SOYLU BÜYÜK ARAÇ (MAHAYANA) SUTRASI'NDAN ALINMIŞTIR.

MÜCEVHER BULUT SUTRASI

Āryaratnameghanāmahāyānasūtra

1.250

Öylece gidenlerin (hakikate uyanmış olanların) büyük merhametinin neden oluştuğunu mu merak ediyorsun? Soylu evlat, öylece gidenlerin büyük merhameti otuz iki nitelik ile donanmıştır ve on yöndeki sonsuz evrenler boyunca kendisini tasavvur edilemez bir şekilde gösterir. Nedir bu otuz iki nitelik? Onlar şunlardır:

1.251

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar, çünkü tüm görüngü kendilikten yoksundur ancak duyumsayan varlıklar bununla ilgilenmezler.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar, çünkü tüm görüngü bir duyumsayan varlıktan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar “duyumsayan varlıklardan” bahsederler.

1.252

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü bir yaşam kuvvetinden yoksundur ancak duyumsayan varlıklar yaşam kuvvetinden bahsederler.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü bir kişiden yoksundur ancak duyumsayan varlıklar “kişi” olduklarına inanırlar.

1.253

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü varoluştan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar kendilerini var kabul ederler.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü lokasyondan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar lokasyonlarda mevcut olduklarına inanırlar.

1.254

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü dayanaksızdır ancak duyumsayan varlıklar dayanaklardan keyif alırlar.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü görüngü kimseye ait olamaz ancak duyumsayan varlıklar şeyleri kendilerine ait kılacaklarını düşünürler.

1.255

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü görüngü mülk edinilemez ancak duyumsayan varlıklar mülkiyet peşinde koşarlar.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü esaslılıktan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar sırtlarını esaslılığa dayadıklarını düşünürler.

1.256

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü ortaya çıkıştan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar ortaya çıkışa tabi olduklarına inanırlar.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü nakloluş ve meydana gelişten yoksundur ancak duyumsayan varlıklar ölüm ve doğuma tabi olduklarını düşünürler.

1.257

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü ıstırap verici faktörlerden (kleshalardan) yoksundur ancak duyumsayan varlıklar onlardan mustarıptirler.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü arzudan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar arzuya mahal verirler.

1.258

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü öfkeden yoksundur ancak duyumsayan varlıklar öfkeye mahal verirler.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü afallamaktan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar afallamışlardır.

1.259

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü gelişten yoksundur ancak duyumsayan varlıklar geliş deneyimlerler.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü gidişten yoksundur ancak duyumsayan varlıklar gidiş deneyimlerler.

1.260

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü biçimlenmelerden yoksundur ancak duyumsayan varlıklar biçimlenmeler deneyimlerler.

Öylece gidenler tüm varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü zihinsel yapılardan yoksundur ancak duyumsayan varlıklar zihinsel yapıların müptelasıdır.

1.261

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü boştur ancak duyumsayan varlıklar görüşlere bağlanırlar.

Öylece gidenler tüm duyumsayan varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm

görüngü işaretlerden yoksundur duyumsayan varlıklar işaretler deneyimlerler.

Öylece gidenler tüm varlıklara karşı büyük bir merhamet duyarlar çünkü tüm görüngü dileklerin ötesindedir ancak duyumsayan varlıklar emeller edinirler.

Muhteşem dharma çeviri projesi 84000'e şükranla.

<https://read.84000.co/translation/toh231.htm>